

Comentariu - Cainele si catelul de Grigore Alexandrescu

Poet al timpului sau, dornic de schimbari sociale, de izgonire a tiraniei si de instaurare a dreptatii, Grigore Alexandrescu (1814-1885) isi exercita spiritul combativ in poezia si proza de calatorie. El lupta cu mijloacele puse la indemana de satira si mai ales de fabula cu scopul de a indrepta relele intocmirii sociale fiind considerat unul dintre marii fabulisti romani.

A apelat la modele clasice precum : La Fontaine, Voltaire si Krilov, izbutind totodata sa fie original in multe fabule : Cainele si catelul, Boul si vitelul, Lupul Moralist.

In aceste adevarate comedii satirice in miniatura, inclinatia spre teatru a lui Grigore Alexandrescu este evidenta.

Fabula, ca specie literara, este o creatie epica in versuri sau in proza, in care autorul, prin intermediul animalelor, plantelor sau obiectelor personificate, satirizeaza defecte sau moravuri omenesti cu scopul de a le indrepta.

Fabula Cainele si catelul satirizeaza dorinta celor care vor sa parvina prin orice mijloace.

Dulaul Samson critica mandria desarta a celor mai putin puternici si pledeaza pentru egalitate. El aduce in discutie exemplul tarilor civilizate si propriul sau exemplu. Catelul Samurache isi exprima aprobarea. Dulaul il jigneste si il ameninta pe catel explicandu-i adevaratul sens al egalitatii.

Morala este simpla: Nu trebuie sa dam crezare spuselor celor puternici, care doresc egalitatea numai cu cei mai puternici decat ei.

Ceea ce constituie esentialul acestei fabule este tipologia personajelor. Samson simbolizeaza dorinta de parvenire vadita in discursul nesincer prin care cauta sa-i impresioneze pe ascultatorii sai. Minciuna il ajuta sa-si sustina ideile si pozitia. Afisand o falsa modestie, el cauta sa atraga multimea de partea sa, vrand sa-i convinga pe cei simpli, care nu cunosc bine situatia si pot fi usor manevrati si pacaliti de falsii politicieni.

Samurache este cel care cade prada primului ipocriziei si falsitatii lui Samson. Naiv si increzator, el este atras de cuvintele promitatoare ale dulaului "care latra foarte tare". Numele lui "Samurache" sugereaza un om slab, naiv, care greseste numai in masura in care crede promisiunile mincinoase ale lui Samson si nu asteapta sa vada faptele acestuia care sa-i probeze cuvintele.

Al treilea personaj este "un bou oarecare", un personaj neutru, care nu intervine in discutie. El asculta cu nepasare cuvintele lui Samson si faptul ca nu participa la discutie, poate demonstra ca reprezinta clasa nobililor, dar nu prin nastere, asa cum sunt vechii boieri : "lupii, ursii si boii", pe care Samson ii dispretuieste.

Morala este simpla : dulaul dorea egalitate cu cei mai puternici decat el, iar in fata celor slabi dorea sa mentina diferenta de pozitie sociala, ca o certificare a puterii sale.

Aceasta creatie, bazata pe dialog, are caracterul unei mici scenete. Naratiunea este realizata prin succesiunea de secvente care tin de intaplarea petrecuta in lumea animalelor.

Dialogul insa ramane modul de expunere dominant si principalul mijloc de caracterizare a personajelor. Replicile vii dinamizeaza naratiunea, transpunand intamplarea intr-o mica sceneta, plina de viata si umor.

Figurile de stil utilizate in mod echilibrat confera si ele nota unui stil viu si natural prin care animalele dobandesc insusiri umane, printre care si defecte pe care autorul le critica. Personificarea, insa, este figura de stil dominanta, prin care se realizeaza un transfer dinspre lumea animalelor inspre lumea oamenilor, cu toate defectele care exista aici si pe care fabula ni le dezvaluie pentru a ne atrage atentia si pentru a le indrepta.

Versurile au o masura inegala, purtand amprenta dialogului. Rima este in general imperecheata, poetul nerespectand-o totusi in jocul firesc al replicilor. Versurile care exprima cuvintele lui Samurache au o rima incrucisata, parca pentru a fi in discordanta cu spusele lui Samson. Ritmul fabulei este neregulat, exprimand tonalitatea diferita a dialogului, a sentimentelor protagonistilor.

Aceasta creatie reprezinta o fabula datorita aparitiei moralei care are un mesaj educativ.